ഋഭുഗീത അധ്യായം 21
സർവ+പ്രപഞ്ച-ഹേയത്വ+പ്രകരണവർണ്ണനം

ഋഭുഃ -
മഹാരഹസ്യം വക്ഷ്യാമി വേദാന്തേഷു ച ഗോപിതം .
യസ്യ ശ്രവണമാത്രേണ ബ്രഹ്മൈവ ഭവതി സ്വയം .. 21.1..

സച്ചിദാനന്ദമാത്രോഽഹം സർവം സച്ചിന്മയം തതം .
തദേവ ബ്രഹ്മ സമ്പശ്യത്ബ്രഹ്മൈവ ഭവതി സ്വയം .. 21.2..

അഹം ബ്രഹ്മ ഇദം ബ്രഹ്മ നാനാ ബ്രഹ്മ ന സംശയഃ .
സത്യം ബ്രഹ്മ സദാ ബ്രഹ്മാപ്യഹം ബ്രഹ്മൈവ കേവലം .. 21.3..

ഗുരുർബ്രഹ്മ ഗുണോ ബ്രഹ്മ സർവം ബ്രഹ്മപരോഽസ്മ്യഹം .
നാന്തം ബ്രഹ്മ അഹം ബ്രഹ്മ സർവം ബ്രഹ്മാപരോഽസ്മ്യഹം .. 21.4..

വേദവേദ്യം പരം ബ്രഹ്മ വിദ്യാ ബ്രഹ്മ വിശേഷതഃ .
ആത്മാ ബ്രഹ്മ അഹം ബ്രഹ്മ ആദ്യന്തം ബ്രഹ്മ സോഽസ്മ്യഹം .. 21.5..

സത്യം ബ്രഹ്മ സദാ ബ്രഹ്മ അന്യന്നാസ്തി സദാ പരം .
അഹം ബ്രഹ്മ ത്വഹം നാസ്തി അഹങ്കാരപരം നഹി .. 21.6..

അഹം ബ്രഹ്മ ഇദം നാസ്തി അയമാത്മാ മഹാൻസദാ .
വേദാന്തവേദ്യോ ബ്രഹ്മാത്മാ അപരം ശശശൃംഗവത് .. 21.7..

ഭൂതം നാസ്തി ഭവിഷ്യം ന ബ്രഹ്മൈവ സ്ഥിരതാം ഗതഃ .
ചിന്മയോഽഹം ജഡം തുച്ഛം ചിന്മാത്രം ദേഹനാശനം .. 21.8..

ചിത്തം കിഞ്ചിത്ക്വചിച്ചാപി ചിത്തം ദൂരോഽഹമാത്മകഃ
(ഹരോഽഹമാത്മകഃ) .
സത്യം ജ്ഞാനമനന്തം യന്നാന്യതം ജഡദുഃഖകം .. 21.9..

ആത്മാ സത്യമനന്താത്മാ ദേഹമേവ ന സംശയഃ .
വാർതാപ്യസച്ഛ്രുതം തന്ന അഹമേവ മഹോമഹഃ .. 21.10..

ഏകസംഖ്യാപ്യസദ്ബ്രഹ്മ സത്യമേവ സദാഽപ്യഹം .
സർവമേവമസത്യം ച ഉത്പന്നത്വാത്പരാത്സദാ .. 21.11..

സർവാവയവഹീനോഽപി നിത്യത്വാത്പരമോ ഹ്യഹം .
സർവം ദൃശ്യം ന മേ കിഞ്ചിത്ചിന്മയത്വാദ്വദാമ്യഹം .. 21.12..

ആഗ്രഹം ച ന മേ കിഞ്ചിത്ചിന്മയത്വാദ്വദാമ്യഹം .
ഇദമിത്യപി നിർദേശോ ന ക്വചിന്ന ക്വചിത്സദാ .. 21.13..

നിർഗുണബ്രഹ്മ ഏവാഹം സുഗുരോരുപദേശതഃ .
വിജ്ഞാനം സഗുണോ (സഗുണം) ബ്രഹ്മ അഹം വിജ്ഞാനവിഗ്രഹഃ .. 21.14..

നിർഗുണോഽസ്മി നിരംശോഽസ്മി ഭവോഽസ്മി ഭരണോഽസ്മ്യഹം .
ദേവോഽസ്മി ദ്രവ്യപൂർണോഽസ്മി ശുദ്ധോഽസ്മി രഹിതോഽസ്മ്യഹം .. 21.15..

രസോഽസ്മി രസഹീനോഽസ്മി തുര്യോഽസ്മി ശുഭഭാവനഃ .
കാമോഽസ്മി (കാര്യോഽസ്മി) കാര്യഹീനോഽസ്മി നിത്യനിർമലവിഗ്രഹഃ .. 21.16..

ആചാരഫലഹീനോഽസ്മി അഹം ബ്രഹ്മാസ്മി കേവലം .
ഇദം സർവം പരം ബ്രഹ്മ അയമാത്മാ ന വിസ്മയഃ .. 21.17..

പൂർണാപൂർണസ്വരൂപാത്മാ നിത്യം സർവാത്മവിഗ്രഹഃ .
പരമാനന്ദതത്ത്വാത്മാ പരിച്ഛിന്നം ന ഹി ക്വചിത് .. 21.18..

ഏകാത്മാ നിർമലാകാര അഹമേവേതി ഭാവയ .
അഹംഭാവനയാ യുക്ത അഹംഭാവേന സംയുതഃ .. 21.19..

ശാന്തം ഭാവയ സർവാത്മാ ശാമ്യതത്ത്വം (ശാമ്യത്യന്തം) മനോമലഃ .
ദേഹോഽഹമിതി സന്ത്യജ്യ ബ്രഹ്മാഹമിതി നിശ്ചിനു .. 21.20..

ബ്രഹ്മൈവാഹം ബ്രഹ്മമാത്രം ബ്രഹ്മണോഽന്യന്ന കിഞ്ചന .
ഇദം നാഹമിദം നാഹമിദം നാഹം സദാ സ്മര .. 21.21..

അഹം സോഽഹമഹം സോഽഹമഹം ബ്രഹ്മേതി ഭാവയ .
ചിദഹം ചിദഹം ബ്രഹ്മ ചിദഹം ചിദഹം വദ .. 21.22..

നേദം നേദം സദാ നേദം ന ത്വം നാഹം ച ഭാവയ .
സർവം ബ്രഹ്മ ന സന്ദേഹഃ സർവം വേദം ന കിഞ്ചന .. 21.23..

സർവം ശബ്ദാർഥഭവനം സർവലോകഭയന്ന ച .
സർവതീർഥം ന സത്യം ഹി സർവദേവാലയം ന ഹി .. 21.24..

സർവചൈതന്യമാത്രത്വാത് സർവം നാമ സദാ ന ഹി .
സർവരൂപം പരിത്യജ്യ സർവം ബ്രഹ്മേതി നിശ്ചിനു .. 21.25..

ബ്രഹ്മൈവ സർവം തത്സത്യം പ്രപഞ്ചം പ്രകൃതിർനഹി .
പ്രാകൃതം സ്മരണം ത്യജ്യ ബ്രഹ്മസ്മരണമാഹര .. 21.26..

തതസ്തദപി സന്ത്യജ്യ നിജരൂപേ സ്ഥിരോ ഭവ .
സ്ഥിരരൂപം പരിത്യജ്യ ആത്മമാത്രം ഭവത്യസൗ .. 21.27..

ത്യാഗത്വമപി സന്ത്യജ്യ ഭേദമാത്രം സദാ ത്യജ .
സ്വയം നിജം സമാവൃത്യ സ്വയമേവ സ്വയം ഭജ .. 21.28..

ഇദമിത്യംഗുലീദൃഷ്ടമിദമസ്തമചേതനം .
ഇദം വാക്യം ച വാക്യേന വാചാഽപി പരിവേദനം .. 21.29..

സർവഭാവം (സർവഭ്രാന്തം) ന സന്ദേഹഃ സർവം നാസ്തി ന സംശയഃ .
സർവം തുച്ഛം ന സന്ദേഹഃ സർവം മായാ ന സംശയഃ .. 21.30..

ത്വം ബ്രഹ്മാഹം ന സന്ദേഹോ ബ്രഹ്മൈവേദം ന സംശയഃ .
സർവം ചിത്തം ന സന്ദേഹഃ സർവം ബ്രഹ്മ ന സംശയഃ .. 21.31..

ബ്രഹ്മാന്യദ്ഭാതി ചേന്മിഥ്യാ സർവം മിഥ്യാ പരാവരാ .
ന ദേഹം പഞ്ചഭൂതം വാ ന ചിത്തം ഭ്രാന്തിമാത്രകം .. 21.32..

ന ച ബുദ്ധീന്ദ്രിയാഭാവോ ന മുക്തിർബ്രഹ്മമാത്രകം .
നിമിഷം ച ന ശങ്കാപി ന സങ്കല്പം തദസ്തി ചേത് .. 21.33..

അഹങ്കാരമസദ്വിദ്ധി അഭിമാനം തദസ്തി ചേത് .
ന ചിത്തസ്മരണം തച്ചേന്ന സന്ദേഹോ ജരാ യദി .. 21.34..

പ്രാണോ .... ദീയതേ ശാസ്തി ഘ്രാണോ യദിഹ ഗന്ധകം .
ചക്ഷുര്യദിഹ ഭൂതസ്യ ശ്രോത്രം ശ്രവണഭാവനം .. 21.35..

ത്വഗസ്തി ചേത്സ്പർശസത്താ ജിഹ്വാ ചേദ്രസസംഗ്രഹഃ .
ജീവോഽസ്തി ചേജ്ജീവനം ച പാദശ്ചേത്പാദചാരണം .. 21.36..

ഹസ്തൗ യദി ക്രിയാസത്താ സ്രഷ്ടാ ചേത്സൃഷ്ടിസംഭവഃ .
രക്ഷ്യം ചേദ്രക്ഷകോ വിഷ്ണുർഭക്ഷ്യം ചേദ്ഭക്ഷകഃ ശിവഃ .. 21.37..

സർവം ബ്രഹ്മ ന സന്ദേഹഃ സർവം ബ്രഹ്മൈവ കേവലം .
പൂജ്യം ചേത്പൂജനം ചാസ്തി ഭാസ്യം ചേദ്ഭാസകഃ ശിവഃ .. 21.38..

സർവം മിഥ്യാ ന സന്ദേഹഃ സർവം ചിന്മാത്രമേവ ഹി .
അസ്തി ചേത്കാരണം സത്യം കാര്യം ചൈവ ഭവിഷ്യതി .. 21.39..

നാസ്തി ചേന്നാസ്തി ഹീനോഽഹം ബ്രഹ്മൈവാഹം പരായണം .
അത്യന്തദുഃഖമേതദ്ധി അത്യന്തസുഖമവ്യയം .. 21.40..

അത്യന്തം ജന്മമാത്രം ച അത്യന്തം രണസംഭവം .
അത്യന്തം മലിനം സർവമത്യന്തം നിർമലം പരം .. 21.41..

അത്യന്തം കല്പനം ദുഷ്ടം അത്യന്തം നിർമലം ത്വഹം .
അത്യന്തം സർവദാ ദോഷമത്യന്തം സർവദാ ഗുണം .. 21.42..

അത്യന്തം സർവദാ ശുഭ്രമത്യന്തം സർവദാ മലം .
അത്യന്തം സർവദാ ചാഹമത്യന്തം സർവദാ ഇദം .. 21.43..

അത്യന്തം സർവദാ ബ്രഹ്മ അത്യന്തം സർവദാ ജഗത് .
ഏതാവദുക്തമഭയമഹം ഭേദം ന കിഞ്ചന .. 21.44..

സദസദ്വാപി നാസ്ത്യേവ സദസദ്വാപി വാക്യകം .
നാസ്തി നാസ്തി ന സന്ദേഹോ ബ്രഹ്മൈവാഹം ന സംശയഃ .. 21.45..

കാരണം കാര്യരൂപം വാ സർവം നാസ്തി ന സംശയഃ .
കർതാ ഭോക്താ ക്രിയാ വാപി ന ഭോജ്യം ഭോഗതൃപ്തതാ .. 21.46..

സർവം ബ്രഹ്മ ന സന്ദേഹഃ സർവശബ്ദോ ന വാസ്തവം .
ഭൂതം ഭവിഷ്യം വാർതം തു കാര്യം വാ നാസ്തി സർവദാ .. 21.47..

സദസദ്ഭേദ്യഭേദം വാ ന ഗുണാ ഗുണഭാഗിനഃ .
നിർമലം വാ മലം വാപി നാസ്തി നാസ്തി ന കിഞ്ചന .. 21.48..

ഭാഷ്യം വാ ഭാഷണം വാഽപി നാസ്തി നാസ്തി ന കിഞ്ചന .
പ്രബലം ദുർബലം വാപി അഹം ച ത്വം ച വാ ക്വചിത് .. 21.49..

ഗ്രാഹ്യം ച ഗ്രാഹകം വാപി ഉപേക്ഷ്യം നാത്മനഃ ക്വചിത് .
തീർഥം വാ സ്നാനരൂപം വാ ദേവോ വാ ദേവപൂജനം .. 21.50..

ജന്മ വാ മരണം ഹേതുർനാസ്തി നാസ്തി ന കിഞ്ചന .
സത്യം വാ സത്യരൂപം വാ നാസ്തി നാസ്തി ന കിഞ്ചന .. 21.51..

മാതരഃ പിതരോ വാപി ദേഹോ വാ നാസ്തി കിഞ്ചന .
ദൃഗ്രൂപം ദൃശ്യരൂപം വാ നാസ്തി നാസ്തീഹ കിഞ്ചന .. 21.52..

മായാകാര്യം ച മായാ വാ നാസ്തി നാസ്തീഹ കിഞ്ചന .
ജ്ഞാനം വാ ജ്ഞാനഭേദോ വാ നാസ്തി നാസ്തീഹ കിഞ്ചന .. 21.53..

സർവപ്രപഞ്ചഹേയത്വം പ്രോക്തം പ്രകരണം ച തേ .
യഃ ശൃണോതി സകൃദ്വാപി ആത്മാകാരം പ്രപദ്യതേ .. 21.54..

സ്കന്ദഃ -
മായാ സാ ത്രിഗുണാ ഗണാധിപ-ഗുരോ-
രേണാങ്കചൂഡാ-മണേഃ
    പാദാംഭോജ-സമർചനേന വിലയം
യാത്യേവ നാസ്ത്യ+ന്യഥാ .
വിദ്യാ ഹൃദ്യതമാ സുവി+ദ്യു-ദിവ സാ
ഭാത്യേവ ഹൃത്പങ്കജേ
    യ+സ്യാ-ന+ല്പ-തപോഭി-രു+ഗ്രകരണാ-
ദൃക്തസ്യ മുക്തിഃ സ്ഥിരാ .. 21.55..

.. ഇതി ശ്രീശിവരഹസ്യേ ശങ്കരാഖ്യേ ഷഷ്ഠാംശേ ഋഭുനിദാഘസംവാദേ
    സർവപ്രപഞ്ചഹേയത്വപ്രകരണവർണനം നാമ ഏകവിംശോഽധ്യായഃ
..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
22.7.2024